

Nová ustanovení ATB politiky v oblasti používání veterinárních léčivých přípravků v krmivech pro potravinová zvířata.

Garanti: MVDr. Věra Billová, Prof. MVDr. Alfred Hera, CSc.

Antimikrobiální rezistence je závažný evropský a globální celospolečenský problém zahrnující jak humánní, tak veterinární medicínu, chov hospodářských zvířat, zemědělství, životní prostředí i obchod s potravinami a se zvířaty. Potraviny a přímý kontakt se zvířaty jsou již dnes prokázaným prostředkem přenosu antimikrobiální rezistence ze zvířat na člověka.

Vzhledem k nárůstu rezistence mikroorganismů komplikujících léčbu lidí, vyvolává v poslední době používání antibiotik u hospodářských zvířat, zejména formou medikovaných krmiv, řadu kontroverzních názorů, neboť subterapeutické používání antimikrobiálních léčiv u zvířat, jak se může stát při hromadné aplikaci léčiv, podporuje rozvoj rezistence. Některé státy v EU již dnes zvažují zákaz podávání antimikrobiálních léčiv v této lékové formě u potravinových zvířat, zejména u prasat a drůbeže, jako nejčastějších druhů hospodářských zvířat, u kterých je hromadná aplikace nejvíce používána. Evropská komise na listopadovém zasedání loňského roku u příležitosti „Evropského dne informovanosti o antibiotikách“ představila v tzv. „Akčním plánu proti antimikrobiální rezistenci“ pravidla pro používání antibiotik

Studie si dala za cíl zpracovat všechna nová ustanovení týkající se antibiotické politiky, nových strategických plánů proti rozvoji antimikrobiální rezistence a nových regulatorních opatření pro používání medikovaných krmiv u potravinových zvířat a poukázat na rizika spojená s hromadným podáváním antibiotik zvířatům.

Dalším cílem bylo upozornit na stav v oblasti rezistence k antibiotikům a možné postupy řešení problému (včetně používání medikovaných krmiv) v různých zemích EU a v zemích mimo EU i přístup zainteresovaných organizací jako OIE, EFSA a EMA, SANCO, WHO.

Dále zmapovat situaci v České republice – s ohledem na spotřebu antibiotik (se zaměřením na premixy), na úroveň antimikrobiální rezistence k antibiotikům, která se v premixech pro medikaci krmiva nejčastěji vyskytují a také se zaměřit na dozorovou činnost v oblasti medikovaných krmiv

Bezpečnost krmných směsí, jak se snažíme ve studii ukázat, je nutno hodnotit zejména z pohledu rizik pro zdraví zvířat (a následně i lidí), které přináší kampaňovitá výroba medikovaných a nemedikovaných krmných směsí na společných zařízeních. Při výrobě vzniká riziko křížové kontaminace krmiva antibiotiky, při použití medikovaných krmiv v praxi se můžeme často setkat s poddávkováním medikovaného krmiva a tedy i účinné látky či s jiným nevhodným terapeutickým použitím. Obojí přispívá k zvýšení selekčního tlaku na bakterie a k nárůstu antimikrobiální rezistence.

Krmiva medikovaná antibiotiky však představují pouze dílčí část globálního problému, který se jmenuje antimikrobiální rezistence a nelze jej řešit odděleně od ostatních. Další diskuse o úpravě veterinární legislativy v oblasti medikovaných krmiv musí pokračovat a požadavek na zařazení medikovaných krmiv mezi veterinární léčiva je jistě oprávněný. Zároveň je však nutná spolupráce všech zainteresovaných složek a to nejen ve veterinární oblasti. Řídící autority sice mohou poskytnout regulační rámec pro řešení problému, rozhodující je však zejména odpovědný přístup veterinárních lékařů a chovatelů k používání antibiotik.

Pokládáme za více než užitečné, aby byl pro veterinární lékaře i chovatele (především prasat a drůbeže) připraven odborný materiál, ve kterém by byly podrobně objasněny doporučené postupy používání antibiotik. V takovémto pokynu by měly být zahrnuty jak správné postupy při diagnostice infekčních onemocnění, tak i způsob vhodného vedení léčby pomocí antibiotik - s ohledem na jednotlivé indikace, dávkování a možné kombinace antimikrobiálních léčivých přípravků (zdůraznit by se měly zejména nevhodné kombinace jednotlivých antimikrobiálních substancí).